Heerlen

voorstel

gemeenteraad

Heerlen,
16 mei 2017

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:
28 juni 2017

Registratienummer:
BWV-17002570

Agendapunt:
14

Onderwerp
Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Heerlen (IHP), actualisatie 2017-2027.

Inleiding/aanleiding
De gemeente Heerlen heeft ten aanzien van onderwijshuisvesting op basis van de Wet Primair Onderwijs de wettelijke plicht om zorg te dragen voor voldoende en adequate onderwijsaccommodaties welke de mogelijkheid bieden en geschikt zijn voor het geven van hedendaags onderwijs.

Het IHP heeft als doelstelling het geven van een beleidsmatig gemeentelijk kader voor de huisvesting van de onderwijsvoorzieningen in Heerlen. Het wettelijke en procedurele kader wordt geboden door de "Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Heerlen" door de gemeenteraad vastgesteld dd. 20-10-2015. Het IHP geeft inzicht in de beschikbare voorzieningen en de omvang van de in de komende jaren noodzakelijke huisvestingsvoorzieningen voor het primair onderwijs. Verder geeft het IHP inzicht in de noodzakelijke ingrepen om te komen tot functioneel geschikte gebouwen. Daaraan gekoppeld is een financiële raming die zicht geeft op de benodigde investeringen in de planperiode. Het IHP heeft het karakter van een beleidsnotitie, maar is tevens een planningsdocument. Er wordt maximaal rekening gehouden met onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen.

In 2010 is het huidige IHP 2010-2021 opgesteld en ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Op basis van dit voorgaande huisvestingsplan en naar aanleiding van onderstaand genoemde ontwikkelingen, de demografische krimp én een kwaliteitsopgave is een herijking van het huidige IHP noodzakelijk gebleken en is het voorliggend geactualiseerd IHP tot stand gekomen.

<u>Ontwikkelingen</u>
De afgelopen jaren hebben diverse onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen plaatsgevonden, waar de gemeente, schoolbesturen en maatschappelijke partners op anticiperen. Het gaat hierbij om het ontwikkelen van het individuele kind (middels leren op maat, passend onderwijs, ontplooiingsmogelijkheden van het kind), het ontwikkelen van competenties (samenwerken, probleemoplossend vermogen en sociale vaardigheden), maar ook om technologische ontwikkelingen, en ontwikkelingen als verdere samenwerking met professionals en overige partners. Door deze ontwikkelingen is de behoefte aan adaptieve schoolgebouwen groot. Adaptieve schoolgebouwen zijn eenvoudig aanpasbare accommodaties waardoor veranderingen zonder moeite zijn op te vangen.

Het gebouw bevat zodoende alle eigenschappen die het mogelijk maken dat het gebouw zijn functie behoudt bij veranderende omstandigheden.

Demografische krimp
Demografische invloeden leiden ertoe dat in de regio het aantal kinderen bij basisscholen en aanpalende kindfuncties afneemt. Inclusief de daaraan gekoppelde inkomsten. Echter, de werkelijke afname is de afgelopen jaren minder sterk gebleken dan geprognosticeerd, waarbij er duidelijke verschillen waarneembaar zijn per locatie. Het voorliggende IHP voorziet in de benodigde geactualiseerde informatie per locatie, op basis waarvan verdere keuzes gemaakt kunnen worden.

Kwaliteitsopgave
Goed onderwijs vraagt om kwalitatief goede gebouwen. De VNG, PO-raad en VO-raad hebben in 2016 een kwaliteitskader onderwijshuisvesting uitgewerkt. In dit kader staan nieuwe standaarden waaraan een goed onderwijsgebouw dient te voldoen. Het kwaliteitskader beschrijft functionele eisen, duurzaamheidseisen en eisen met betrekking tot energie en binnenklimaat. In dit kwaliteitskader wordt een aantal knelpunten opgelost, met als één van de belangrijkste resultaten dat renovatie als levensduur verlengende maatregel kan voorkomen dat nieuwbouw moet worden gepleegd wanneer een schoolgebouw aan het einde van haar levensduur is. Hierdoor zijn er integrale en onderling samenhangende kwaliteitscriteria voorhanden die een verdere uitwerking vormen van het bouwbesluit. In voorliggend IHP wordt deze ontwikkeling meegenomen.

De gemeente wil samen met de schoolbesturen en maatschappelijke partners samenwerken om betere kindvoorzieningen te realiseren. Aan de basis ligt een gezamenlijke, door de gemeente Heerlen én schoolbesturen gedeelde opvatting over kwaliteit en toekomst van het Primair Onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Hierin zijn ook meegewogen de structuurwijzigingen rondom passend onderwijs, harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.

Het IHP heeft een reikwijdte tot 2027 en geeft inzicht in een visie op onderwijs waarin kaders worden gegeven voor de wijze waarop het Primair Onderwijs en aanpalende kindfuncties in de gemeente Heerlen toekomstgericht georganiseerd kunnen worden, een vertaling van deze visie in een passende huisvestingsstructuur. Het IHP is opgesteld in goed overleg met en heeft draagvlak bij de schoolbesturen.

Kader
- Wet op het Primair Onderwijs;
- Wet op de Expertisecentra;
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Heerlen.

Kernthema:
Onderwijs, programma Economische Stimulering.

Bevoegdheid
Budgetrecht gemeenteraad o.b.v. art. 189 Gemeentewet.

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. Het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Heerlen (IHP), actualisatie 2017-2027 vast te stellen;
2. De basisschool St. Paulus, Laurierstraat 72 in stand te houden;
3. De kapitaallasten ad € 985.441,= met betrekking tot de nieuwe investeringen af te dekken binnen de meerjarenbegroting van onderwijshuisvesting.

Argumenten

1.1 Onderwijskundige ontwikkelingen maken actualisatie van het IHP noodzakelijk;

In de afgelopen jaren hebben wijzigingen in het onderwijsveld plaatsgevonden. De gevolgen van de veranderende omgevingsfactoren zijn groot, zowel voor het onderwijs, kindfuncties als ook voor de andere maatschappelijke voorzieningen. De schoolbesturen en hun maatschappelijke partners anticiperen op deze ontwikkelingen. De steeds verdergaande technologische ontwikkelingen vragen nieuwe vaardigheden. Naast de reguliere onderwijsvakken richt zich het onderwijs op competenties zoals samenwerken, creativiteit, digitale vaardigheden, probleem oplossend vermogen en sociale vaardigheden. Het klassikaal onderwijs in de traditionele leslokalen verdwijnt steeds meer naar de achtergrond. Moderne onderwijsvormen implementeren waarbij de school niet langer een plaats is waar enkel overdracht van kennis aan groepen kinderen plaatsvindt, maar een plaats wordt waar kinderen competenties en talenten ontwikkelen die hen helpen een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij van de toekomst. Dit nieuwe onderwijsconcept vraagt om meer flexibiliteit en openheid in de schoolgebouwen.

1.2 Het is noodzakelijk om bij de onderwijsvisie en -vraag passende onderwijsomgevingen te realiseren.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de schoolbesturen om scholen te realiseren en bestaande locaties in stand te houden met een omvang die goede onderwijskwaliteit mogelijk maakt (hierbij rekening houdende met opheffingsnorm en toekomstperspectief en aansluitend op prognoses en wijkontwikkelingen). Onderwijs is voortdurend in ontwikkeling en deze ontwikkelingen gaan razendsnel. Dit heeft ook grote consequenties voor de onderwijsgebouwen. Een groot aantal gebouwen zal in de toekomst ongeschikt blijken voor eigentijds onderwijs en kan op die manier een belemmering vormen voor goed onderwijs. Ook de mismatch tussen ruimtebehoefte en –aanbod vraagt in de komende jaren aandacht. Er is overeenstemming met de schoolbesturen dat het IHP een koersdocument betreft (je kunt niet alles voorzien en je moet in gezamenlijkheid anticiperen), waarbij de hoofdlijn en de geplande investeringen gedeeld worden. De strekking van het IHP en de toekomstbestendigheid ervan wordt hiermee niet aangetast. Het geactualiseerde IHP voorziet zowel de gemeente als de schoolbesturen in een heldere koers voor de toekomst.

1.3 Groot onderhoud is vanaf 01-01-2015 niet langer de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De verantwoordelijkheid ten aanzien van het groot onderhoud is door het Rijk door gedecentraliseerd naar de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen nu rechtstreeks de middelen om het groot onderhoud te financieren.

Hierdoor is de gemeente niet langer verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de schoolgebouwen. Deze nieuwe wetgeving ten aanzien van de doordecentralisatie van het groot onderhoud maken de herijking van het Integraal Huisvestingsplan op dit onderdeel noodzakelijk.

1.4 Op het gebied van duurzaamheid wordt aangesloten bij de uitgangspunten zoals recent geformuleerd in het Heerlens duurzaamheidsbeleid.

De uitgangspunten zoals benoemd in "PALET 3.0" en het "Klimaatbeleidsplan Heerlen 2010-2020" zullen worden gevolgd. Voor nieuwbouw geldt dat vanaf 01-01-2019 de uitgangspunten van Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) gehanteerd worden. Tot die tijd worden alle nieuwe gemeentelijke gebouwen gerealiseerd met een energieprestatie die tenminste 50% lager ligt dan de wettelijke norm (50% verscherpte EPC-norm).

1.5 Het "kwaliteitskader onderwijshuisvesting" als praktisch hulpmiddel voor lokaal overleg en als sturingsinstrument voor integraal beleid.

Het geactualiseerde IHP is mede gebaseerd op het landelijke kwaliteitskader onderwijshuisvesting wat in 2016 tot stand is gekomen in samenwerking tussen de VNG, PO raad en VO raad. Het kwaliteitskader vertrekt vanuit het oogpunt dat een goed onderwijsgebouw een positief effect heeft op het gedrag, welbevinden en leerproces van de leerlingen en leerkrachten die het gebouw dagelijks gebruiken. Onderwerpen als onderwijsvisie, gebouwkwaliteit en financiën komen er in samen. Het inzetten van het kwaliteitskader kan zo helpen gerichter te investeren in de (gebruiks-)kwaliteit en verduurzaming van schoolgebouwen. Door de koppeling van dit kwaliteitskader met het IHP zullen de richtlijnen op het gebied van beleving, gebruik en techniek integraal worden toegepast waardoor discussie op projectniveau kan worden voorkomen.

1.6 Het IHP sluit aan op het gemeentelijk Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid Heerlen (IMAH) waarin uitgangspunten voor de maatschappelijke accommodaties in Heerlen zijn uitgewerkt.

Een van de uitgangspunten is dat waar mogelijk rekening wordt gehouden met de aanwezige behoeftes, waarden en identiteit van een buurt of wijk (het zogenaamde DNA van een buurt of wijk).
Verder is "clustering" een uitgangspunt waardoor de multifunctionaliteit en het multigebruik van een accommodatie per gebied en accommodatie daar waar nodig en mogelijk verschillend kan worden vormgegeven, afhankelijk van de omgeving en de gebruikersgroepen. In de afgelopen jaren zijn dan ook verschillende combinaties van functies die rechtstreeks zijn afgestemd op de behoeften en mate van kwetsbaarheid van de buurt ontstaan. Enkele voorbeelden zijn het aanbieden van kinderopvang in een sportaccommodatie, het toevoegen van horeca aan een cultuurvoorziening en het onderbrengen van zorgaanbieders in de school voor ambulante begeleiding, logopedie, fysiotherapie etc..
Ook het uitgangspunt "spreiding" is in het kader van een sociaal maatschappelijke functie die een onderwijsinstelling met bijbehorende kindpartners vaak heeft, een afwegingskader om dergelijke accommodaties wel of niet te handhaven.
Met deze uitgangspunten is nadrukkelijk rekening gehouden in het IHP.

2.1 De basisschool St. Paulus heeft een brede maatschappelijke functie in de kwetsbare wijk Passart.

In het huidige IHP is aangegeven dat in het jaar 2016 besluitvorming dient plaats te vinden inzake de instandhouding van de Paulusschool. De school zit met 88 leerlingen ruimschoots onder de opheffingsnorm (161 ll.) maar boven de ondergrens van 80 leerlingen die door het schoolbestuur wordt gehanteerd. Het merendeel van de leerlingen is afkomstig uit het postcode gebied. In principe wijzen alle argumenten in de richting van sluiting van deze school. Inmiddels is echter in overleg tussen de gemeente en het schoolbestuur het voornemen uitgesproken om deze school niet te sluiten maar in stand te houden.
De instandhouding is in een bestuurlijk overleg met de gemeente, waarin nadrukkelijk is gesproken over het specifiek belang van deze school voor de buurt, bevestigd.
Met name de sociaal/maatschappelijke functie die deze school momenteel vervult voor de buurt Passart wordt door de gemeente als zeer belangrijk en wenselijk gezien. Opheffing van deze school zou een verlies voor deze wijk zijn.

Vanwege het geringe aantal leerlingen is er een groot ruimteoverschot in dit schoolgebouw. Binnenkort zal er een haalbaarheidsonderzoek plaatsvinden om inzichtelijk te krijgen of dit schoolgebouw geschikt is voor de ontwikkeling van een brede school concept, waarbij naast de peuterspeelzaal ook de functies van het naastgelegen buurtcentrum zullen worden betrokken. Op deze manier kan de huidige leegstand worden ingezet voor gemeenschapsfuncties en zodoende een herbestemming krijgen.
Door de koppeling van de school met het gemeenschapshuis ontstaat er voor de wijk een ontmoetingsplaats voor kinderen en buurtbewoners.
Vervolgens zal dit zorgen voor een gunstig effect op de exploitatie. Ook de naastgelegen gymzaal, die nu niet meer voor de school in gebruik is, zal bij deze nieuwe ontwikkeling worden betrokken.

Bij de uitwerking van de ruimtebehoefte van de nieuwe BMV Aldenhof is echter rekening gehouden met de toestroom van een deel van de leerlingen van de Paulusschool naar deze schoollocatie.

3.1 De kosten van het IHP kunnen worden gedekt binnen de meerjarenbegroting onderwijshuisvesting.

De investeringskosten zijn conform de financiële paragraaf van het IHP opgenomen in de begroting onderwijshuisvesting. Ten aanzien van de dekking is gebleken dat de berekende kapitaallasten kunnen worden afgedekt binnen het bestaande onderwijsbudget.

Tegenargumenten
N.v.t.

Kosten en dekking

Totale investering IHP 2017-2027	€ 18.475.067,=
Reeds gedekte investeringen:	
Realisatie BMV Hoensbroek Zuid	Kosten historisch
Realisatie nieuwbouw Tarcisiusschool	Kosten historisch
Nieuwe investeringen:	
Nieuwbouw BMV Heerlerbaan	€ 8.088.626,= *1)
Realisatie St. Paulusschool	€ 2.000.000,= *2)
Renovatie basisschool De Horizon	€ 1.717.571,= *3)
Renovatie basisschool Mijn Spoor	€ 2.427.159,= *3)
Renovatie basisschool St. Gerardus Majella	€ 1.856.427,= *3)
Renovatie basisschool St. Martinus	€ 2.385.284,= *3)
Afstoten dislocatie basisschool Regenboog	PM
Heroverwegen huur dislocatie Mgr. Hanssenschool	PM

*1) Investeringskosten zijn inclusief gymzaal, peuterspeelzaal, aanleg infra, sloopkosten en afboeken boekwaarde bestaande schoolgebouwen.
*2) Indicatieve inschatting op basis van kengetallen.
*3) Bij de voorbereiding van deze projecten zal moeten blijken of renovatie het gewenste resultaat oplevert. Indien een koerswijziging noodzakelijk is zal dit in een apart raadsvoorstel worden voorgelegd.

Verloop Reserve Onderwijshuisvesting (300039)

Reserve OHV	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beginstand	2.065.074	179.438	748.299	1.281.098	1.758.518	2.350.524
Storten	-	568.861	532.799	477.419	592.006	582.924
Onttrekken	1.885.636	-	-	-	-	-
Saldo Res.	179.438	748.299	1.281.098	1.758.518	2.350.524	2.933.448

Communicatie
Er is bewust voor gekozen het IHP gezamenlijk met de schoolbesturen te ontwikkelen. Het communicatietraject binnen schoolbesturen en gemeente is daarmee gericht op een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inhoud en later de uitvoering van het huisvestingsplan. Schoolbesturen blijven zelfstandig verantwoordelijk voor de terugkoppeling met de achterban. Ook de kindpartners zijn geïnformeerd.

Evaluatie
In de regiegroep, die is belast met de uitvoering van het IHP, zal naast de uitvoering ook steeds een evaluatie plaatsvinden van de gerealiseerde projecten.

Planning, procedure en uitvoering
Ter uitvoering van het IHP is een planning opgesteld.

Bijlagen
- Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Heerlen (IHP), actualisatie 2017-2027.
- Overzichtskaart onderwijsvoorzieningen gemeente Heerlen.
- Foto Onderwijshuisvesting jaarschijf 2017/2022.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de wnd. secretaris,	de burgemeester,
drs. D. Schipperheijn	R.K.H. Krewinkel

Dit voorstel is digitaal ondertekend en is daarom niet voorzien van handtekeningen.

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 mei 2017 registratienummer BWV-17002570);

gezien het advies van de raadscommissie Economische Stimulering;

besluit:

1. Het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Heerlen (IHP), actualisatie 2017-2027 vast te stellen;
2. De basisschool St. Paulus, Laurierstraat 72 in stand te houden;
3. De kapitaallasten ad € 985.441,= met betrekking tot de nieuwe investeringen af te dekken binnen de meerjarenbegroting van onderwijshuisvesting.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad der gemeente Heerlen van 28 juni 2017

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer R.K.H. Krewinkel